

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-697234-V/12/AA

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Warszawa, 14 marca 2012 r.

Pan
BARTOSZ ARŁUKOWICZ

Minister Zdrowia

Szanowny Panie Ministrze

Środowisko lekarskie zgłosiło (m.in. na Nadzwyczajnym XI Krajowym Zjeździe Lekarzy w dniu 24 lutego 2012 r., we wniosku Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Lekarzy - kopia pisma z dnia 15 lutego 2012 r. w załączeniu), zastrzeżenia do § 29 - 31 załącznika do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 81, poz. 484). W myśl tych przepisów, umowa o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zawarta przez Narodowy Fundusz Zdrowia ze świadczeniodawcą, w danym rodzaju, na określony zakres świadczeń, może zawierać zastrzeżenie o karze umownej w razie stwierdzenia niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, z przyczyn leżących po stronie świadczeniodawcy oraz wystawienia recept osobom nieuprawnionym lub w przypadkach nieuzasadnionych - w odniesieniu do leków i wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi oraz środkami pomocniczymi. Przepisy te ustalają również wysokość kar oraz zasady (procedurę) ich nakładania i egzekwowania.

Przepisy dotyczące odpowiedzialności i karania lekarzy z tytułu wykonywania umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zamieszczone zostały w rozporządzeniu, a zatem z naruszeniem zasady wyłączności ustawy w zakresie regulowania tych kwestii. W myśl art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.

Zważyć wypada, że ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027

ze zm.), na podstawie której wydano cytowane rozporządzenie, nie zawiera przepisów przewidujących możliwość zawarcia w umowie o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej przytoczonych wyżej kar. Wspomnianych przepisów nie zawiera art. 137 ust. 1 ustawy, określający zakres przedmiotowy ogólnych warunków umów, a także art. 136 ustawy, ustalający istotne elementy umowy (przepis ten przewiduje w umowie jedynie postanowienie o karze umownej w przypadku niezastosowania terminu i trybu przy rozwiązaniu umowy - art. 136 pkt 8).

W tej sytuacji powstaje wątpliwość, czy zamiarem ustawodawcy było ustalenie przedmiotowych kar, skoro ustawodawca nie zawarł rozstrzygnięć w tym zakresie w ustawie, jak uczynił to w przypadku podobnych kar nakładanych przez Ministra Zdrowia (art. 167, 170 i 171). Stosownych wskazówek w zakresie wymierzania, wysokości i egzekwowania omawianych kar nie zawarł również w art. 137 ust. 9, upoważniającym do określenia, w drodze rozporządzenia, ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.

Podkreślić również należy, że z dniem 1 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. Nr 122, poz. 696), która ustala m.in. obowiązki osób uprawnionych do wystawiania recept na leki, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wyroby medyczne, objęte decyzją o refundacji. W wyniku noweli tej ustawy z dnia 13 stycznia 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 95), uchylony został art. 48 ust. 8 i ust. 9, przewidujący konieczność zwrotu Narodowemu Funduszowi Zdrowia kwot nienależnej refundacji w przypadku wypisania recepty nieuzasadnionej udokumentowanymi względami medycznymi, wypisania recepty niezgodnej z uprawnieniami świadczeniobiorcy, wypisania recepty niezgodnie ze wskazaniami zawartymi w obwieszczeniach, o których mowa w art. 37 (tj. zawierających wykazy refundowanych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wyrobów medycznych). Zgodnie z art. 6 ustawy zmieniającej, postępować w związku z naruszeniem przed dniem wejścia w życie ustawy art. 48 ust. 8, nie wszczyna się, a wszczęte umarza.

W związku z powyższym, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w sprawie podnoszonych wątpliwości oraz przekazanie informacji odnośnie działań i zamierzeń resortu zdrowia w kwestii rozwiązania tej sprawy.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich